

M**K****B****T****Á****J****É****K****O****Z****T****A****T****Ó**

*Beszámoló a
2018. évi rendes
KÖZGYŰLÉS RŐL*

PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK
KÖZLEMÉNYEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK

2018.

május - június

BESZÁMOLÓ Az MKBT 2018. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉRŐL

2017. április 14-én került sor a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat éves rendes Közgyűlésére. A Közgyűlésen 22 tag jelent meg személyesen, 25-en meghatalmazott útján képviseltették magukat, így a teljes tagság alig több mint 10%-a vett részt a Társulat legmagasabb szintű döntéshozó testületének munkájában. A Közgyűlés az alábbi témakörökben hozott határozatot (a közgyűlés jegyzőkönyve, a határozatok száma és pontos szövege a [barlang.hu Dokumentumtárában](http://barlang.hu/Dokumentumtaraban) található):

1. A Társulat az Érembizottság Takácsné Bolner Katalin által előterjesztett javaslata alapján az alábbi tagjait részesítette elismerésben:

Kadič Ottokár érem: Székely Kinga részére, a barlangkutató története és kimagasló személyiségei tárgyában évtizedek óta folytatott tudománytörténeti, biográfiai és bibliográfiai munkásságáért.

Papp Ferenc érem: Regős József részére, a Bükk régészeti jelentőségű barlangjaival kapcsolatban hosszú ideje kifejtett, magas színvonalú tudományos ismeretterjesztő tevékenységéért.

Hermann Ottó emléklap: a Kosztra Barbara által vezetett társadalmi szemléletformáló kollektíva részére, a karsztok és barlangok jelentőségét és védelmük fontosságát a Társulat képviseletében, külső rendezvényeken megjelenítő tevékenységükért.

Vass Imre emléklap: a Baradla-barlang Jósvafői-szakaszát kutató, Ba Julianna és Polacsek Zsolt által vezetett kollektíva részére, a Hosszú-Alsó-barlang aktív járatának eléréseért és első jelentősebb szakaszának feltárásáért.

Tiszteleti tag: Dr. Czajlik István

2. Tisztségviselők pótlása

A 2016-ban megválasztott Felügyelőbizottság (FB) tagja, Kőrösi Gyula tisztségéről lemondott (vidékre költözése kapcsán), feladatát a közgyűlésig az FB póttagja, Szilvay Péter vette át. A 2016-ban megválasztott elnökség két tagja, Laufer Csaba (egészségügyi okból) és Szilágyi Zsolt (más kötelezettségeire hivatkozva) is benyújtotta lemondását.

A Közgyűlés az FB tagsági tisztségre Gál Zitát, elnökségi tagnak Lénárt Ibolyát és Gyovai Tamást választotta meg (mindannyiukat egyhangúan).

3. Főtitkári beszámoló

Kosztra Barbara ismertette a főtitkári beszámolót, amelyben öt terület alább címszavakban összefoglalt fejleményeit és eredményeit mutatta be (a teljes beszámoló a honlapon olvasható):

a. *Szervezet és működés:* taglétszám további növekedése; tisztségviselők személyében bekövetkezett változások; Fleck Nóra nyugdíjba vonulása és Köblös Gabriella munkába állása; elnökségi és FB munka; nemzetközi szervezeti tagságok

– évi közel 200.000 FT-ba kerül!; új könyvelő;negyedéves mérleg és pénztárazás; szakosztályok

b Kommunikáció (barlangászokkal, más szervezetekkel, a társadalommal): honlap újdonságok; tájékoztató átalakítása; díjfelajánlások rendezvényekre; társadalmi szemléletformálás külső rendezvényeken

c. Érdekképviselet, érdekvédelem: sziklamászó engedélyek; partnerkedvezmények; érdekegyeztető fórum és etikai kódex kezdeményezése; Verocs-Bamesz közös program

d. Szakmai munka: anyagilag is sikeres saját rendezvények; feltáró kutatások (hazai, külföldi eredmények); szerdai előadások; Fosszília Klub, Öreg Barlangászok FB csoport; Cholnoky eredmények; nemzetközi konferencia-részvételek; saját szakmai munkák

e. Gazdálkodás: bevételnövelés – rendezvények, pályázatok, 1%; kiadáscsökkentés – részmunkaidős alkalmazott; eszközpark bővülése – kötél, nyomtató; bevételek-kiadások összetétele; munkaszámos eredmény-kimutatás

A gazdálkodásunkat és eredményeinket összefoglalva elmondható, hogy bár szervezetileg és létszámot tekintve a Társulatban komoly fejlődés tapasztalható és gazdálkodásunk is stabilizálódik, az állandó bevételeink nem fedezik állandó kiadásainkat. Működési pályázatok nincsenek, a projektek végrehajtásához viszont sok önkéntes munkára van szükség. A tagság ugyan tovább növekszik, de sokakat nem érünk el, ezért fontos az érdekképviseleti tevékenység javítása, a tagság előnyeinek bővítése és az MKBT léte értelmének jobb kommunikálása. Jelmondatunk továbbra is: **A Társulat annyi, amennyit a tagjai összeadnak!**

Főtitkár mindenkinek megköszönte 2017. évben a barlangász közösség érdekében végzett munkát, a tisztségviselők közül kiemelve Dr. Csépe-Muladi Beáta, Huber Kilián és Sári Attila elnökségi tagok, a Felügyelőbizottságból pedig Tényi Varga Gusztáv munkáját.

3. Közhasznúsági beszámoló és pénzügyi beszámoló

Főtitkár ismertette a Társulat közhasznúsági és pénzügyi beszámolóját. Kiemeli, hogy a Társulat pénzügyi helyzete stabilizálódik, mely tendencia a taglétszám bővülésének, a sikeres pályázatoknak és az alkalmazottunk részmunkaidős foglalkoztatásának köszönhetően várhatóan folytatódik. A 2017-es évet a Társulat (a 2016-osnál jóval kisebb) 432 ezer forintos hiánnyal zárta, ez azonban az időbeli elhatárolásoknak köszönhetően likviditási gondokat nem jelentett. A beszámoló mérlege és eredmény-kimutatása lentebb, a teljes beszámoló a honlapon olvasható.

4. A Felügyelőbizottság beszámolója

Dr. Csepregi István ismertette a FB beszámolójának tartalmát. Tényi-Varga Gusztáv FB tag a Társulat gazdálkodásával kapcsolatos FB véleményt mutatta be. A Felügyelő Bizottság 2018. március 29-i ülésén és korábban az elnökségi üléseken megtárgyalta a Közgyűlés - számára releváns - napirendi pontjait (főtitkári beszámoló, közhasznúsági jelentés és éves beszámoló, 2018. évi munkaterv és költségvetés), azokat a Közgyűlés által elfogadásra javasolja. Ugyanakkor két feladatkörben hangsúlyozta az előrelépés időszerűségét és fontosságát. Egyfelől kezdeményezte az Elnökségnél, hogy - a korábbiakban jelzett

szervezeti és működési szabályzat elfogadása, illetve a gazdálkodási stratégia megalkotása mellett - vizsgálja felül az Alapszabályt, áttekinthetőségi, illetve a változó jogszabályi környezethez való igazodás jegyében, másfelől kezdeményezi az MKBT érdekképviselési, érdekvédelmi feladatok pontos meghatározását, illetve ennek megfelelő stratégia és intézményrendszer kialakítását. Ezek kialakításában - szükségesség szerint - a Felügyelő Bizottság is részt vesz.

A Közgyűlés tudomásul vette a Felügyelőbizottság jelentését és beszámolóját. Majd elfogadta a főtitkári beszámolót és – egy korrekcióval – a pénzügyi beszámolót és közhasznúsági jelentést.

5. Karszt és Barlang Alapítvány beszámolója

Hegedűs Gyula, a kuratórium elnöke tájékoztatást nyújtott a Karszt és Barlang Alapítvány elmúlt évi tevékenységéről. Az Alapítvány a tőkegarantált értékpapír hozamcsökkenések és az SZJA 1% bevétel csökkenése miatt a 2017. évben nem tudott támogatási forrást biztosítani. Az Alapítvány fennállásának teljes időszaka (1992-2018) alatt az Alapítvány összesen 11.631.799 Ft vissza nem térítendő és 330.000 Ft visszatérítendő támogatást osztott ki. 2017. december 31-én az alapítvány pénzvagyona 10.527.000 Ft. A beszámoló megtalálható a Társulat és az Alapítvány honlapján, a mérleg lentebb olvasható.

6. 2018. évi munkaterv és költségvetés

A Közgyűlés elfogadta a Társulat 2018. évi munkatervét és költségvetését. A munkaterv tartalmazza a hosszú és rövid távú terveket, amelyek kiterjednek a rendezvényekre, kiadványokra, szakmai feladatokra, szervezeti- és társadalmi kapcsolatokra, és a finanszírozásra. Az idei év jelentős feladata lesz az arculatfejlesztés, amelyre pályázati forrás is rendelkezésünkre áll. Továbbra is hangsúlyos a saját rendezvények fejlesztése, valamint társadalmi szemléletformálás folytatása külsős rendezvényeken való megjelenéssel.

2018. évi költségvetési terv: a tervezhető kiadások és bevételek alapján a 2018. évre várható eredmény 266 000 Ft. A mérleget a bevételi oldalon a NEA Egyedi támogatás (1,8M Ft) és a rendezvények várható nyeresége, a kiadási oldalon pedig a munkabér csökkenése javítja. A Társulat gazdálkodását azonban továbbra is az jellemzi, hogy állandó bevételei alig vagy nem fedezik az állandó kiadásokat. Az ebből való kilábalást – a Társulat fennmaradását - a taglétszám növelése és a tagok által hozzáadott önkéntes munka növelése jelentheti.

7. Tagdíj

A Közgyűlés a tagdíj mértékét változtatlanul hagyta. Tagi javaslatra határozatot hozott a csoportos tagdíjkezdvezmény lehetőségének vizsgálatáról. Ennek értelmében Az Elnökség a tagcsoportokkal együttműködésben, a tagság javaslatai alapján Alapszabály módosítási javaslatot dolgoz ki a csoportos tagdíjkezdvezmény ügyében a következő Közgyűlésre.

A Közgyűlés anyagai: jegyzőkönyv a határozatok pontos szövegével, a teljes közhasznúsági beszámoló, a főtitkári beszámoló, a 2018-as munkaterv és költségvetés a honlapon megtekinthetők a [Dokumentumtárban](#) (MKBT / MKBT Küldöttközgyűlések, közgyűlések, elnökségi ülések jegyzőkönyvei / MKBT 2018. évi rendes közgyűlés).

	A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet	PK-342
2017. év		

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

Az egyszerűsített éves beszámoló mérlege			
<i>(Adatok ezer forintban.)</i>			
	Előző év	Előző év helyesbítése	Tárgyév
ESZKÖZÖK (AKTÍVÁK)			
A. Befektetett eszközök	100		100
I. Immateriális javak			
II. Tárgyi eszközök			
III. Befektetett pénzügyi eszközök	100		100
B. Forgóeszközök	2 715		1 525
I. Készletek	433		
II. Követelések	3		67
III. Értékpapírok			
IV. Pénzeszközök	2 279		1 458
C. Aktív időbeli elhatárolások			
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	2 815		1 625
FORRÁSOK (PASSZÍVÁK)			
D. Saját tőke	646		214
I. Induló tőke/jegyzett tőke	3 307		3 307
II. Tőkeváltozás/eredmény	-1 649		-2 661
III. Lékötött tartalék			
IV. Értékelési tartalék			
V. Tárgyévi eredmény alaptevékenységből (közhasznú tevékenységből)	-1 012		-432
VI. Tárgyévi eredmény vállalkozási tevékenységből			
E. Céltartalékok			
F. Kötelezettségek	409		342
I. Hátrasorolt kötelezettségek			
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek			
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	409		342
G. Passzív időbeli elhatárolások	1 760		1 069
FORRÁSOK ÖSSZESEN	2 815		1 625

Ny.v.:2.2 A nyomtatvány papír alapon nem küldhető be!

Nyomatva: 2018.04.12 08.11.10

	A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet	PK-342
2017. év		

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

Az egyszerűsített éves beszámoló eredménykimutatása <small>(Adatok ezer forintban.)</small>									
	Alaptevékenység			Vállalkozási tevékenység			Összesen		
	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév
1. Értékesítés nettó árbevétele									
2. Aktivált saját teljesítmények értéke									
3. Egyéb bevételek	8 903		10 318				8 903		10 318
ebből:									
- tagdíj	2 197		1 861				2 197		1 861
- alapítótól kapott befizetés									
- támogatások	668		3 065				668		3 065
ebből: adományok			705						705
4. Pénzügyi műveletek bevételei	9		17				9		17
A. Összes bevétel (1+-2+3+4)	8 912		10 335				8 912		10 335
ebből: közhasznú tevékenység bevételei	8 912		10 335				8 912		10 335
5. Anyagjellegű ráfordítások	5 684		7 442				5 684		7 442
6. Személyi jellegű ráfordítások	3 215		3 281				3 215		3 281
ebből: vezető tisztségviselők juttatásai									
7. Értékcsökkenési leírás	27						27		
8. Egyéb ráfordítások	998		44				998		44
9. Pénzügyi műveletek ráfordításai									
B. Összes ráfordítás (5+6+7+8+9)	9 924		10 767				9 924		10 767
ebből: közhasznú tevékenység ráfordításai	9 924		10 767				9 924		10 767
C. Adózás előtti eredmény (A-B)	-1 012		-432				-1 012		-432
10. Adófizetési kötelezettség									
D. Tárgyévi eredmény (C-10)	-1 012		-432				-1 012		-432

Ny.v.:2.2 A nyomtatvány papír alapon nem küldhető be!

Nyomtatva: 2018.04.12 08.11.10

	A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet	PK-342
2017. év		

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Karszt és Barlang Alapítvány

Az egyszerűsített éves beszámoló mérlege			
<i>(Adatok ezer forintban.)</i>			
	Előző év	Előző év helyesbítése	Tárgyév
ESZKÖZÖK (AKTÍVÁK)			
A. Befektetett eszközök			
I. Immateriális javak			
II. Tárgyi eszközök			
III. Befektetett pénzügyi eszközök			
B. Forgóeszközök	10 478		10 527
I. Készletek			
II. Követelések			
III. Értékpapírok	10 435		10 513
IV. Pénzeszközök	43		14
C. Aktív időbeli elhatárolások			
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	10 478		10 527
FORRÁSOK (PASSZÍVÁK)			
D. Saját tőke	10 478		10 527
I. Induló tőkefegyverzett tőke	3 000		3 000
II. Tőkeváltozás/eredmény	7 892		7 478
III. Lekötött tartalék			
IV. Értékelési tartalék			
V. Tárgyévi eredmény alaptevékenységből (közhasznú tevékenységből)	-414		49
VI. Tárgyévi eredmény vállalkozási tevékenységből			
E. Céltartalékok			
F. Kötelezettségek			
I. Hátrasorolt kötelezettségek			
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek			
III. Rövid lejáratú kötelezettségek			
G. Passzív időbeli elhatárolások			
FORRÁSOK ÖSSZESEN	10 478		10 527

Ny.v.:2.0 A nyomtatvány papír alapon nem küldhető bel

Nyomtatva: 2018.03.21 09.57.27

Díjazottjaink

Az Érembizottság döntése alapján 2018-ban a következő tagjaink vehettek át érmet illetve emléklapot:

A karszt- és barlangkutatás területén végzett kiemelkedő tudományos munkásságért adományozható

Kadić Ottokár-éremmel

a barlangkutatás története és kimagasló személyiségei tárgyában évtizedek óta folytatott tudománytörténeti, biográfiai és bibliográfiai munkásságáért

SZÉKELY KINGÁT

tüntette ki.

A kitüntetettet aligha kell a Közgyűlés résztvevőinek bemutatni, hiszen Kinga évtizedeken át meghatározó szerepet töltött be a magyar barlangkutatás társadalmi és állami szervezetében is. Gimnazistaként lépett be a Társulatba, ahol 1968-1978 között ügyvezető titkár, majd 1999-ig a vezetőség aktív tagja volt. Geográfus-kartográfus diplomájának megszerzése után, 1978-tól nyugdíjba vonulásáig a Természetvédelmi Hivatal Barlangtani Intézetének, ill. osztályának munkatársaként, 1990-2002 között annak vezetőjeként szolgálta a barlangok nyilvántartásba vételének, jogi és gyakorlati védelmének ügyét.

Széleskörű, kiemelkedő munkásságáról számos elismerés is tanúskodik: 1969-ben (Barlangi Mentőszolgálati tevékenységéért) Életmentő Érdemérem; 1978-ban Herman Ottó érem; 1992-ben MTESZ Emléklapett, 2001-ben Pro Natura Díj; 2004-ben (a Földrajzi Múzeum létrehozásában nyújtott segítségéért) Balázs Dénes Emléklapett, 2008-ban (az Ásatási Bizottságban végzett munkájáért) Schönvisner István Emlékérem, 2009-ben Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt, 2010-ben Papp Ferenc érem; 2012 óta pedig Társulatunk tiszteleti tagja.

A számára legkedvesebb szakterületen, a barlangkutatás történetének és kiemelkedő személyiségei életútjának kutatása és feldolgozása terén végzett munkájáért azonban mindeddig csupán Szlovákiában kapott, még 1995-ben elismerést; noha Kinga e tekintetben is kimagasló eredményeket ért el. Évtizedek óta gyűjti és rendszerezi – tudományos alapossággal és kitartással – a történelmi és a mai Magyarország területén lévő barlangok megismerésére, s kutatóik életére vonatkozó adatokat és dokumentumokat: régi könyvritkaságokat, metszeteket, fényképeket, kéziratokat, publikációkat. Mindezek számos tétellel gyarapították barlangtani bibliográfiánkat az elődök által már feldolgozott időszakokra vonatkozóan is; s az ő ötlete nyomán kezdődött meg, az 1992-ben megrendezett első ALCADI konferencia keretében, a nemzetközi kutatástörténeti együttműködés is az Alpok – Kárpátok – Dinaridák térségében.

Kutatómunkájának eredményeként az 1980-as évektől kezdve rendszeresen jelennek meg – addig ismeretlen részleteket és összefüggéseket is feltáró – tudománytörténeti cikkei a Karszt és Barlang, illetve más hazai és külföldi szakkiadványok hasábjain; s e tevékenysége a nyugdíjba vonulása után még inkább kiteljesedett. Az ilyen tárgyú publikációinak száma napjainkra már megközelíti az 50-et, és olyan nagyszabású írásműveket is magában foglal, mint a Kessler Hubertről és Kadić Ottokárról szóló, 2008-ban és 2010-ben kiadott

könyvek, vagy a Baradla történetének 60 oldalnyi összefoglalása a 2014-ben megjelent Baradla-monográfiában. Jelenleg újabb életrajzi könyveken és az immár több mint 10 ezer rekordot tartalmazó bibliográfiai adatbázis kiegészítésén dolgozik, ami a természetvédelem honlapján mindenki számára kereshető lesz; s ahogy őt ismerjük, vannak további tervek is a tarsolyában. Mindezek megvalósításához további jó egészséget kívánunk!

A karszt- és barlangkutatás terén végzett kiemelkedő tudományos ismeretterjesztő munkásságért adományozható

Papp Ferenc-érmet

a Bükk régészeti jelentőségű barlangjaival kapcsolatban hosszú ideje kifejtett, magas színvonalú tudományos ismeretterjesztő tevékenységéért

REGÓS JÓZSEFNEK

ítélte oda.

Regós József pont 50 esztendővel ezelőtt, 1968-ban lépett be a Társulatba. A Myotis és előd-csoportjainak tagjaként előbb a Budai-hegység és az Alsó-hegy, majd a Bükk barlangjainak feltáró kutatásában vett részt; itt vált – Ringer Árpád ősrégésszel történt megismerkedése hatására – a régészet, s azon belül a kőkor megszálottjává. A 1980-as évektől kezdve dolgozik együtt a régészekkel: résztvevője volt az Istállós-kői-, a Szeleta- és a Herman Ottó-barlangban, a Kőlyukban és az Avason végzett újabb ásatásoknak, s egyike azon keveseknek, akik a Lascaux barlang világhírű ősemberrajzait eredetiben is (azaz nem csak a látogatók számára megépített hiteles „másolatban”) tanulmányozhatták.

Bár „csak” környezetvédelmi asszisztensi képesítést szerzett, kevesen ismerik úgy a Bükk közettani-földtani viszonyait, mint ő. Régészeti ismereteivel közel két évtizede segíti a túra- és kutatásvezetők képzését: ő állította össze (és aktualizálja időről-időre) a jegyzetek vonatkozó fejezeteit, s előadóként és gyakorlati oktatóként is közreműködik a képzésben. Ám ismeretterjesztő tevékenysége nem csupán erre a viszonylag szűk körre terjed ki. Számos szakvezetést tartott a Társulat különféle bükki rendezvényeinek – így például a 2004 és 2013 évi tanulmányutak, a Speleohungary 100 konferencia, vagy a 2014. évi Barlangnap és Szakmai Napok résztvevői számára; s a Társulat tagjainak tartott előadásai mellett hívják előadónak általános és középiskolákba, sőt felsőoktatási intézményekbe is. A Bükk Nemzeti Park Igazgatóság számos kiadványában működött közre társszerzőként, s ő készítette a „Fokozottan védett barlangjaink” könyvben a Bükk 12 régészeti barlangjának leírását is.

1998 óta Szilvásváradon él, ahol pár évvel ezelőtt egy nagy álmát is sikerült megvalósítania: létrehozta az Archeoparkot, amelynek látogatói az ős- és újkőkör, a bronzkor, a szkiták és a kelták jellemző lakóhely-típusait, eszközeit és ruházatát bemutató életképek mellett megismerhetik, sőt ki is próbálhatják a régészeti feltárás menetét és ember-elődeink hétköznapijait: a kópattintást, tűzgyújtást, agyagedény-készítést, szövés-fonást, őrlést és az ljászatot is.

Munkásságát a régész szakma is messzemenően elismeri: a barlangi régészeti lelőhelyek és a Bükk őskori emlékeinek megőrzése terén szerzett érdemeiért 2008-ban a Schönvisner István Emlékéremmel tüntették ki. Úgy véljük,

legfőbb ideje volt, hogy ezt a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat is megtegye.

A magyar karszt- és barlangkutató elöbbré vitelét szolgáló kimagasló kollektív munkásságért adományozható

Herman Ottó emléklappal

a karsztok és barlangok jelentőségét és védelmük fontosságát a Társulat képviselőjében,

külső rendezvényeken megjelenítő tevékenységükért

a Kosztra Barbara által vezetett, társadalmi szemléletformáló kollektívát
tüntette ki.

Társulatunk Alapszabályban foglalt céljai között már 2005 óta szerepel a karsztvidékek és barlangok megismertetésével, kutatásával és védelmével kapcsolatos ismeretterjesztési feladatok ellátása, ez a tevékenység azonban csak az utóbbi két évben vált rendszeressé és szervezetté. Az akkor megválasztott új vezetőség célkitűzéseinek egyike volt a Társulat kommunikációjának erősítése a társadalom felé, amelynek megvalósításához Főtitkárunknak nagyszámú lelkes segítőt sikerült aktivizálnia.

Ennek eredményeként a Társulat immár évről-évre saját „standdal” van jelen olyan, több ezer látogatót fogadó rendezvényeken, mint a Föld Napja, a Felfedező Napja, a Művészetek Völgye, a Földtudományi Forgalom és más alkalmi, tematikus rendezvények. Az itt megforduló felnőttek és gyerekek többek közt bemutatók, vetítések, játékos fejtörők és a híres „locsolgató” karsztmodell segítségével nyerhetnek betekintést a nekik ismeretlen földalatti világ szépségeibe, sérülékenységébe és védendő voltába; s e tevékenység sikerét a látogatóktól és a szervezőktől érkezett számos pozitív visszajelzés tanúsítja.

Az elismerés természetesen a kollektíva minden tagjának szól, de közülük itt csak azokat soroljuk fel ABC rendben, akik a legtöbbször állták az érdeklődők rohamát a Társulat standjánál: Borzsák Sarolta, Egri Csaba, Kosztra Barbara, Köblös Gabriella, Kraus Sándor, Krkos Márk, Pováczay Zoltán, Sári Attila, Steierlein Ildikó, Szabó Zoltán, Szlatki Gabriella és Tóth Éva Mária. Köszönjük nektek!

A karsztvidékek és barlangok feltáró kutatásában elért kimagasló kollektív eredményért adományozható

Vass Imre emléklappal

a Hosszú-Alsó-barlang aktív járatának eléréséért és első jelentősebb szakaszának feltárásáért

a Baradla-barlang Jósvafői-szakaszát kutató, Ba Julianna és Polacsek Zsolt által vezetett kollektívának
ítélte oda.

A Baradla Hosszú-Alsó-barlangjának feltárása azóta mozgatja barlangkutatók generációinak a fantáziáját, amióta az 1955-ös nagy árvíz „tereprendező” hatása rávilágított a rendszer két független alsóbarlangjának

létezésére. Ezek közül az Óriás-termi víznyelő alatt kezdődő Rövid-Alsó-barlangot 1982-ben sikerült csaknem teljes egészében feltárni; ám a rendszer vizének zömét szállító Hosszú – egy felszínről indított táró segítségével feltárt kisebb szakaszát leszámítva – makacsul ellenállt minden behatolási kísérletnek.

De a tavalyi év végre áttörést hozott. A két kutatásvezető köré szerveződött kis kollektíva – 2016-ban friss szemmel átvizsgálva a Jósvafői-szakasz nyelőit és potenciális pontjait – az ún. Jósvafői-labirintus egy szűk, de huzatoló hasadéknak közel egy évig tartó tágitásával, 2017. május 6-án elérte az aktív patakos járatot. A felfedezésről szóló első híradás – már Berentés Ágnes remek fotóival illusztrálva – június elején került fel a Társulat honlapjára; s a kollektíva éves jelentése az elvégzett poligonmérés alapján 300 m-t meghaladó hosszúságúnak bizonyult új szakaszon megkezdett tudományos munkáról is beszámol: így hidrológiai kapcsolatainak a továbbkutatás szempontjából is biztató vizsgálatáról, valamint a földtani és klimatológiai megfigyelések, és előzetes faunisztikai vizsgálat eredményeiről. A folytatáshoz jó szerencsét kívánunk!

Az Érembizottság javaslata alapján, érdemeinek elismeréseként a Közgyűlés **tiszteletbeli taggá választotta** dr. Czajlik István vegyész-mérnököt:

DR. CZAJLIK ISTVÁN – akit egy hónappal ezelőtt betöltött 80. életéve alkalmából tisztelettel köszöntünk – egyike volt Társulatunk alapító tagjainak. Barlangkutató pályafutását műegyetemi hallgatóként, a dr. Papp Ferenc által létrehozott Karszt- és Barlangkutató Tudományos Diákkörben kezdte; az e kollektívából alakult Papp Ferenc Csoportnak ma is tiszteletbeli tagja. Az 1960-as években, a diákkör profiljához illeszkedően a Vass Imre-barlang hidrológiai viszonyairól és a cseppkőképződés fiziko-kémiai hátteréről jelentek meg publikációi a Társulat kiadványaiban; ekkor kezdett el foglalkozni a barlangi fényképezéssel is. Aztán – egy évtizedes kihagyást követően – 1984-ben tért vissza körünkbe, s az akkor felfedezett József-hegyi-barlang különleges képződményeiről készített, professzionális fotói az országhatáron kívül is ismertté tették. Aktívan bekapcsolódott a Társulat életébe is: vezette a Fotográfiai Szakbizottságot, részt vett a budapesti UIS kongresszus szervezésében, majd 1991-től 2007-ig, négy cikluson át volt ismereteivel és megfontoltságával az Érembizottság hasznos tagja. Az utóbbi évtizedben már visszavonultan, a családjának élt; de gondosan megvilágított, remek képződményfotói mai digitális korunkban sem veszítettek értékükből – erről elnökünk közelmúltban megjelent József-hegyi könyvében látható több mint egy tucat felvétele alapján bárki meggyőződhet.

Takácsné Bolner Katalin

A jelöltek felterjesztése az Érembizottsághoz a Tagság javaslatai alapján történik. Mindenkit buzdítunk arra, hogy aktívan vegyen részt a méltatottak kiválasztásában, hogy az érmeiket jövőre is átadhassuk az arra legérdemesebbeknek!

Megérkezett a támogatás a Faraday Egyesülettől

A 2016. évi rendes közgyűlésen a Magyar Faraday Kutató-Fejlesztő Tudományos Egyesület végelszámolásának keretében 4,7 millió Ft támogatást ajánlott fel az MKBT-nek, melyet a Közgyűlés elfogadott (7/2016. (V.21.) Kgy. határozat). Az összeg az átruházás hosszadalmissága és bizonytalansága miatt a 2017. és 2018. évi költségvetésben nem szerepelt.

Örömmel tájékoztatjuk a Tagságot, hogy néhány nap híján két éves várakozást követően a támogatás megérkezett az MKBT bankszámlájára. Annak felhasználásáról az adományozó javaslatainak figyelembevételével és tagság bevonásával az Elnökség dönt.

A nagylelkű adományt hálásan köszönjük Kemenczky Jenő úrnak!

PROGRAMOK, ESEMÉNYEK

Szerdai Előadások

Május hónap minden szerdájára jutott egy-egy előadás:

Május 2-án tovább folytatjuk a kalandozást a múltban a Törész szakosztály régészeti előadásorozatával, melynek címe: A legkorábbi barlangások Magyarországon. **Szeredi Anna** (Tücsök) a rézkor kultúráiról és annak barlangokban talált maradványairól tartott előadást. Az ezt következő történeti korszakok bemutatására ősszel kerül majd sor.

Május 9-én Buzás Levente volt a vendégünk, aki a Kanada nyugati partján található Vancouver-sziget barlangjairól és a kanadai barlangászokról mesélt. Ott élő magyar egyetemistaként, személyes élmények és az egyetemen elérhető barlangászirodalom alapján mutatta be a helyi barlangászéletet, mely az egész országban központi szerepet tölt be. Az ottani barlangok felfedezése és feltérképezése a huszadik század második felében kezdődött, és meg ma is tart. A helyi barlangások kis száma, a sziget alacsony népsűrűsége, és a több száz ismert barlang gyönyörű természeti környezetben ad lehetőséget a felfedezőmunkára és szabadidős barlangászatra, olyan körülmények között, melyek az általunk megszokott viszonylatokban elképzelhetetlenek, és sokak számára talán elrettentőek.

Május 16-án 50 év az MKBT-ben címmel **Regős Józseffel** ezúttal nem a kőkorba, hanem a közelmúltba kalandoztunk.

Május 23-án Takácsné Bolner Katalin Montetnegró általunk kevésbé ismert barlangjairól, és azok kutatásáról mesélt. A Szakmai Napokon évről-évre elhangzó

beszámolókkal ellentétben most elsősorban a Montenegróban kutató más csapatok eredményeit mutatta be, vagyis azokat a jelentősebb (legalább 1 km hosszú vagy - 300 m mély) barlangokat, amiket a lengyelek, szerbek, csehek és angolok tártak fel a közelmúltban például a Durmitor, a Maganik és a Prokletije területén. Az előadást a nagy sikerre való tekintettel várhatóan összfel megismételjük, reményeink szerint már az idei kutatótábor eredményeivel kibővíve.

Május 30-án rendhagyó író-olvasó találkozóval zártuk a tavaszi félévet: "Vajon milyen tragédia történt a Baradla-barlangban? Hol található a Birka-barlang? Vagy léte csupán kitaláció? A krimi elemekkel fűszerezett izgalmas történet néhány valóságélemet is tartalmaz, ám a csattanó csupán a regény utolsó lapjain fedezhető fel."

Szentiday Klára Mária szívesen helyezi főhőseit barlangi környezetbe. Legújabb regénye is a barlangok világába kíséri el az olvasót. Az este folyamán lehetőség nyílt kötetlen beszélgetésben megismerni az írónőt, és további regényeit.

Októbertől újra szeretettel (és sörrel) várunk minden érdeklődőt a Szerdai Előadások keretében a Szemlő-hegyi barlang vetítőtermében és a Társulat irodájában!

Médiamegjelenéseink

A tudomány hangjai – Március a barlangászat hónapja

(riportműsor, 2018. március 3., Kossuth Rádió)

Barlangokról, barlangászatról és barlangkutatásról tudományos köntösben. A teljes műsor az alábbi linken elérhető:

<https://www.mediaklikk.hu/cikk/2018/02/24/a-tudomany-hangjai-marcius-a-barlangaszat-honapja/>

Vendég a háznál – Barlangtúra mozgáskorlátozott gyerekekkel

(riportműsor, 2018. május 24., Kossuth Rádió)

Mi történik egy VEROCS túrán? Gyerekek, barlangászok, gyógypedagógusok és szülők beszélnek az élményekről és a tapasztalatokról. A teljes műsor az alábbi linken elérhető:

<https://www.mediaklikk.hu/cikk/2018/05/23/vendeg-a-haznal-barlangtura-mozgaskorlatozott-gyerekekkel/>

Science Café a barlangterápiáról

(kötetlen beszélgetés 2018. május 24., Budapest)

Az ESSRG Kft. és a Care farm blog az InSPIRES projekt keretében Science Café beszélgetés sorozatot szervezett azzal a céllal, hogy párbeszédet kezdeményezzen azon - hagyományostól valamelyest eltérő - terápiás megoldásokról, melyek a természet-ember kapcsolatra építve igyekeznek segíteni. A beszélgetésről a

szervezők egy rövidfilmet is készítettek, mely hamarosan elérhető lesz az érdeklődők számára.

National Geographic különszám

Traveller – Extrém sportok

A barlangászat, mint outdoor tevékenység itthon és külföldön.

„Kitelepüléseink”

A tavasz igen sűrű volt a külső megjelenéseinket illetően is. Több természetvel, illetve természetvédelemmel foglalkozó rendezvényre hívtak minket, ahol játékos formában ismertettük meg kicsikkel és nagyokkal a felszín alatti világ élettelen kincseit és élőlényeit, védelmük fontosságát.

Állandó oktatójátékaink:

- Kövesd a víz útját a föld alatt a nyelőktől a barlangokon át a forrásokig „locsogató” karsztmodellünkön! A modellt Szalai Vera készítette, és Szabó Zoltán valamint Krkos Márk tartja karban.
- Cseppkő simogató és felismerő-játék: barlangi képződmények testközelből. Borzsák Sarolta és Kraus Sándor jóvoltából.
- Denevér-kvíz: ki tud többet a bőregérről? A játékot kitalálta és elkészítette Borzsák Sarolta.
- Lehetőség van továbbá „csattogós denevér” hajtogatására, és/vagy denevér formájú dekorgumi hűtőmagnes készítésére.

Meglévő játékaink időtállóbbá tételére, újak készítésére, valamint a külső megjelenés fejlesztésére (roll-up, molinó, szóróanyag, ajándékok) az idén elnyert NEA Egyedi Támogatás keretében lehetőségünk nyílik. Ezzel kapcsolatban ötleteket, felajánlásokat és mindennemű segítséget szívesen veszünk a Tagság részéről!

A tavasz folyamán az alábbi rendezvényeken vettünk részt:

Április 7-8. – GEO Napok és Ásványbörze a Lurdy Házban

Interaktív, földtudományos játszóházban mutattuk be föld alatti világunkat, ahol múzeumokkal és egyetemekkel karöltve a „GEO Tanösvény” egyik állomása voltunk. A standunkon több mint száz gyermek fordult meg és érdemelt pecsétet. <https://www.programturizmus.hu/ajanlat-asvany-es-ekszerborze.html>

Április 22. – Föld Napi rendezvény a Pál-völgyi-kőfejtőben

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága szervezésében hagyományosan megrendezett családi napon már több éve veszünk részt. Idén a frissen alakult Törész szakosztály is kitelepült, kőbalta-készítéssel színesítve a palettát. A

Természetismereti hétpróba keretében 166 gyerek próbálta ki standunknál tudását a cseppkövekről és a denevérekről. <https://www.dunaipoly.hu/hu/program/fold-napja-a-pal-volgyi-kofejtoben>

Április 28. – Felfedezők Napja a Millenárison

A nagyszabású rendezvényen idén kiemelt helyet kaptunk. Méltán, mivel a látogatók körében nagy népszerűségnek örvendett a VEROCS szakosztályunk által péntek este felépített és kifestett kartondoboz műbarlang („igazi” barlangajtóval, denevérekkel, cseppkövekkel, proteus-szal és pókkal), mely egész nap állta a sarat; valamint a mászatás, ahol a jelentkezők kipróbálhatták az egyköteles mászótechnikát. Megjelenésünkkel a BMSZ-t is képviseltük, akiktől játékokat és embert is kaptunk „kölcson”. Mivel a programot a négynapos hétvége szombatjára esett, különösen nehéz volt segítőköt találnunk. Cserébe viszont a forgalom is kissé csendesebb volt a szokottnál: standunkon 279 résztvevő 7próba-útlevélét érvényesítettük.

A Kosztra Barbara vezette lelkes önkéntes csapatunk mindenhol népszerű színfoltnak bizonyult. Az előkészületekben, a bemutatásban és foglalkoztatásban, a szállításban, az ötletekben és a játékok elkészítésében rengetegen vettek részt: Csákváriné Lódi Krisztina, Csomor Miklós, Faragó Tamás, Göröcs Dorottya, Keresztes Anikó, Kotán Dávid Márk, Kovács Ákos Balázs, Köblös Csaba, Köblös Gabriella, Kraus Sándor, Krkos Márk, Lénárt Ibolya, Ligeti Melinda, Nagy Imre, Nyíró Ádám Artúr, Pletser Ágnes, Polónyi Emese, Rikk Péter, Rogos Dóra, Sári Attila, Slíz György, Sűrű Péter, Tinn József, Tomor Benedek és Zentay Zoltán Köszönjük mindannyiótoknak a nélkülözhetetlen segítségét!

Várunk minden segíteni vágyó, kedves MKBT tagot, barlangászt és szimpatizánst az év további rendezvényein is, mint standunk önkéntesét!

Nyári-őszi várható megjelenéseink:

Művészetek Zöldje – Kapolcs – július 20-29.

ÉNFEZST – Érdi Földrajzi Múzeum – szeptember 1.

Természetjáró Fesztivál – Verőce (Csattogó-völgy) – szeptember 8-9.

Földtudományos Forgatóg – Budapesti Természettudományi Múzeum - november 10-11.

TÁRSULATI HÍREK

“Akikre büszkék vagyunk”

Elismerés kiemelkedő természetvédelmi tevékenységért

A Föld Napja alkalmából a legrangosabb hazai természetvédelmi elismerésként Dr. Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter **PRO NATURA EMLÉKPLAKETTET** adományozott **Rónaki Lászlónak**, az általa alapított Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat Mecseki Karsztkutató Csoport volt vezetőjének, nyugalmazott hidrogeológusnak, a hidrológia, a karsztgeológia és a barlangkutatás területén végzett több mint öt évtizedes kiemelkedő munkájáért, a Mecsek és a Villányi-hegység karszt- és barlangkataszterének elkészítéséért, valamint a barlangok felmérése és népszerűsítése érdekében kifejtett tevékenysége elismeréseként.

Elismerés nemzetközileg is elismert tudományos eredményt elérő expedíció szervezésért

A Földgömb az Expedíciós Kutatásért Alapítvány kuratóriuma az idén **Czajlik Zoltánnak**, az ELTE BTK Régészettudományi Intézetében működő Archeometriai és Régészet-módszertani Tanszék tanszékvezető egyetemi docensének, adományozta a **Magyar Felfedező Nagydíjat** a légi régészet terén a Kárpát-medencében végzett nemzetközi hírű feltáró tevékenységéért, a rokontudományok sikeres bevonásával folytatott terepi régészeti kutatásaiért, valamint kimagasló kutatósszervező, csapatépítő munkájáért. <http://greenfo.hu/hirek/2018/05/02/czajlik-zoltane-az-idei-magyar-felfedezo-nagydi>

A díjazott tagjainknak ez úton is gratulálunk!

NEKROLÓG

Dr. Balázs Dénesné Sprincz Vilma (1927 - 2018)

Sprincz Vilma a Műegyetemen végzett vegyészmérnökként, férje oldalán azonban felhagyott eredeti hivatásával, és egy életen át önzetlenül, hű társként segítette Balázs Dénes utazásait és kutatómunkáját.

Részt vett a szakmai gyűjtésekben, az európai utazásokon, majd az anyagok előkészítésében és rendszerezésében. Az utazásokból, kutatásokból számos könyv is született, melynek gépelését, szerkesztését szintén Ő végezte, csakúgy, mint a Karszt és Barlang folyóiratét. Ő gépelte férje szakmai cikkeit, tanulmányait, és részt vett azok angol nyelvű fordításában is.

Szerény, visszahúzódo természete volt, soha nem lépett a reflektorfénybe. A Magyar

Földrajzi Múzeum megalapításában férje oldalán elévülhetetlen érdemeket szerzett, majd szeretettel és féltő gonddal ápolta földrajztudós férje emlékét. A múzeumban látható „3276 expedíciós nap, Balázs Dénes a múzeumalapító geográfus újraolvasva” című kiállítást Lendvai Tímár Edit az Ő közreműködésével készíthette el.

Barlangokhoz való kötődését jól példázza, hogy Balázs Dénessel az égerszögi Szabadság-barlangban esküdtek örök hűséget egymásnak, mely ceremóniának a Csepegő kövek igézetében c. könyv is emléket állít.

Áprilisban búcsúztunk Tőle. Férjével Érdligeten éltek, Érd város saját halottjának tekintette. Temetésén Dr. Kubassek János, a Magyar Földrajzi Múzeum igazgatója mondott beszédet. Társulatunkat Leél-Őssy Szabolcs személyesen képviselte.

Speleo Sport árlista

Cordura overall (700 g./m²) extra nagy foltokkal: 24 500 Ft.

Standard overall cordura foltozással: 21 500 Ft.

Hobby overall: 18 500 Ft.

Műnyúl: 11 000 Ft.

Cserélhető betétes térdvédő: 4 200 Ft.

Szoszos bag, kicsi: 2 500 Ft.

Bag 40L: 6 800 Ft.

Bag 80L: 9 000 Ft.

Petzl Stop: 28 370 Ft.

Croll: 13 750 Ft.

Vertex: 21 500 Ft.

Nao: 48 150 Ft.

Tikka XP: 13 750 Ft.

Fixo Duo: 31 810 Ft.

Nagy: 2 700 Ft.

Bag 60L: 7 800 Ft.

Expedíciós bag.: 11 000 Ft.

Pantin: 16 330 Ft.

Ascension: 15 470 Ft.

Elia-Elios: 17 200 Ft.

Myo: 23 210 Ft.

Pixa 3: 18 910 Ft.

Duo Led14: 37 830 Ft.

Fenix HP 12: max 900 lumen! Ára: 22 100 Ft.

Fenix HP 30: max 900 lumen! akksival, töltővel: 39 500 Ft.

Fenix HP 25R Új termék!: 1000 lumen, akksival, töltővel: 25 000 Ft.

Elérhetőség: www.speleo.hu

1094. Bp. Balázs Béla u.30.

06 20 367 6964,

06 1 785 9551

*Üdvözlettel:
Kocsis András*

MKBT TÁJÉKOZTATÓ

Megjelenik minden páratlan hónap elején

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

Tel.: +36-70/8811-477- E-mail: mkbtiroda@gmail.com

Szerkesztő: Kosztra Barbara és Köblös Gabriella, Felelős kiadó: dr. Leél-Őssy Szabolcs

A tájékoztató számára leadott cikkek, anyagok tartalmáért a szerzőik felelősek.

Elektronikus adathordozón érkező anyagokat tudunk fogadni.

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
Budapest, Pusztaszeri út 35.
1125